

Etik İlkeler

Afet Tıbbi Mesleki Eğitiminde Etik İlkeler*

Prof. Dr. M. Arif AKŞİT**

*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Mesleki Beceriler Uygulama Kitapçığı, 2011

**Prof. Dr. Pediatri, Neonatoloji ve Ped. Genetik Uzmanı, Acıbadem Hastanesi, Eskişehir

Hekimlik Mesleği etik ilkeleri yanında Eğitim konusunda da etik ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkeler içinde olan ve bu prensiplere uyanlar hoca olabilmelidirler ve öğretmenler bunları peşin bilgilenerek onay vermelidirler.

Etik öncelikle insanlık temelinde bazı prensipleri olmakta, bu prensiplerin tümü, bireyin durumu ve algısına göre yapılanmalıdır. Burada temel olan olgu/hasta ve durumudur.

Acil Tıp Yaklaşımlarında durum/ olaya göre bireyi irdelemek gereklidir Bir hekim olay anında hekimlik nosyonunu tümenden kaybetmiş olabilir Buna göre davranılmalıdır.

ANAHTAR VURGULAR

Değerli Bilgiler

- ✓ Hekimlik tüm insanlık eylemlerinde olduğu gibi etik ilkeler temelinde olmalıdır. Yasaların ana amacı zarar ve zararlı olma faktörü içerirken, etik prensipler doğru ve nelerin yapılması konusunu vurgularlar.
- ✓ Etik ilkeler bir öneri ve yol göstericidir sorumluluk bu yaklaşımı yapan bireyler, sağlık elemanlarıdır.

AMAÇ (Bu Bölümde Eğitimdeki Etik İlkeler verilmektedir)

- EĞİTİM alan bireylerin eğitim nedir ve ne değildir anlamında bilgilenmesi için hazırlanmıştır

ÖNERİLER

- ★ Rehberin tümenden incelenmesi önerilir.

Özet (EĞİTİCİ OLARAK TANIMLANAN ETİK İLKELERİN BAŞLIKLARI)

- Profesyonel Sorumluluk; eğitici eğitim tekniklerini bireye özgü yapılandırılmalıdır
- Mesleki Etik Davranışlar, talebe/öğrencinin haklarının öne çıktığını algılamalıdır
- Mesleki Uygulama ve Performans; eğitim bir bilgi ve beceri kümesinin yapılanmasıdır
- Meslektaşlarına Karşı Etik Davranışlar; eğitim bir ekip işidir, insanlık temeli önemlidir
- Öğrencilere Karşı Etik Davranışlar; her öğrencinin kapasitesine göre gelişim ve değişim planlanmalıdır.
- Aileye Karşı Etik Davranışlar; eğitim bir toplumsal işlemdir.

Özet

Afet Tıbbi Mesleki Eğitiminde Etik İlkeler

Amaç: Eğitim yaklaşımlarında da etik ilkeler olup, bunun temelinde eğitilen açısından yapılanma olmalıdır. Klasik öğretmenlikte ise eğitilen açısından olup, bu eğitilene doğru kaymış ve verilen değil alınan çerçevesinde yoğunlaşmıştır.

Dayanaklar/Kaynaklar: İnsan Hakları/Çocuk Hakları temelinde olmak üzere, bu konuda tanımlanan Bildirgeler esas alınarak yapılanma oluşturulmuştur.

Giriş: Eğitim temel olarak bilgi edinmek değil, kişinin yetenek ve zihinsel, bedensel kabiliyetlerinin mümkün olduğunda geliştirilmesi ve çağın ötesine, devamlı eğitim ile taşınmaya çalışılması olmalıdır.

Genel Yaklaşım: Eğitim ile kültürel kimliğine, insanları herhangi bir ayırım yapmadan; cins, ırk, ulusal veya grup olarak tanımlamadan, insanlar arasında dostluk ruhuyla, özgür bir toplumda yaşamayı, sorumluluk yüklenmeyi, bireysel olarak özgün, özerk olmayı gerekli kılar.

Yaklaşım: Bireylerin İnsan Hakları temelinde sevgi temelinde saygıyı geliştirmesi ile, tüm yaşamı boyunca, gelişim ve değişimi esas alarak, devamlı eğitim ve insanlara öğüt ve uyarı temelinde eğiterek, beceri kazanması yaklaşımını gaye edinmelidirler.

Sonuç: Öğretmenlik mesleğinde dikkat edilmesi gereken hususlar: uzmanlık, hizmette sorumluluk, hak edişe göre hakkın verilmesi, adalet, eşitlik, sağlıklı ortam, insan haklarına uyum, doğruluk, dürüstlük, bilim içinde olmak, mesleki gelişim ve değişime açık olmak, saygı kazanmak, kaynakları etkin kullanmak meslek etiği kapsamındadır. Eğitimde etik ilkeler: hak edişe uymak, birey haklarını ve bağımsızlığı ilk planda tutmak, eğitimin amacı kişinin değişim ve gelişimi ise bunu kendi rızası ile sağlamak, düzey ve sürece dikkat etmek, gizlilik prensibi ile her bireyi ayrı tutarak, karşılaştırmamak, özel ve özgün ele almak, eğitici rolünü, uyarlamacı eğitim/Mentor (koçluk temelinde bireye özgü yapmak, tüm etik değerleri uyum ile geri dönüşüm ile eğitilenlerin görüşlerini alarak gereken değişimi sağlamak olmalıdır.

Yorum: Etik teorik tanımlamalar yanında uygulamada doğrusal boyutu indeleyerek eğitilene göre yaklaşımı gerekli kılar. Bu açıdan her insanlar arası davranışlar, etik ilkeleri gerekli kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde etik ilkeler

Outline

The Ethical principles at the Disastrous Medicine Education

AIM: There are ethical principles at the education, thus, at Disastrous Medicine education, this is prime important. At classical education, scholastic type, the subject is educator, since today the core is scholar, by civil liberties and rights.

Grounding Aspects: The Human Rights/Children Rights are the grounding ethical perspectives as other Declarations on education.

Introduction: The education is not gaining or giving the knowledge, thus, the personality and individual efficiency, as by mind, and body capacity, as much more advanced and be on the up going perspective by continuous process.

Proceeding: Education is respect to human mankind, as an individual, be equality at all aspects; gender, race etc., national and international as a team of humanity, relationship as brotherhood, and peace and leading to peace by soul and acts, at free and independent World, taking personal responsibility and free and unique and under civil liberties for an expectation of the education meaning.

Notions: For Human Rights perspective, respect by love and for all their lives, continuous educational state, as a physician, giving advices, help and care of them, evaluating and differentiated by positive manners.

Conclusion: The principles as an educator are: responsibility for the scholars for learning and gaining proficiency, concern the beneficence under ethical principles, give rights as required, equality, strict on Human Rights, truth and confidence, are basic concepts. Educational ethics are as follows; be on the rights of scholar, civil liberties and demand on the education under their status of learning capacity, advancing and developing as individual conditions, be taken sole of all person, for education concepts as Mentor, Coach or Tuning methods as desires and required. All forming a new educated person for the humanity. Thus, ethical considerations are essential and obligatory for humanistic approaches on education.

Key Words: Ethical principles at the education

EĞİTİMDE ETİK İLKELER

Giriş

TANIMLAMALAR.

Etik

Felsefe Biliminden temel alan ve onun bir alt dalı olan bu bilim dalı, “doğru nedir” ve “ne yapmalıyım” sorularını irdelemektedir. Etik hukuksal gerekçelendirmenin ötesinde, bilimsel sorgulamayı gerekli kılmakta ve kalıplara dayalı olmayıp, çeşitli yol gösterici ilkeleşme temelli yaklaşımını öngörmektedir. Etik, ahlak felsefesi karşılığı olarak kullanılacaktır. Etik, eğitimde özel bir önem taşır. Öğretmen, öğrenci ve yöneticiler ahlaki sorularla ve sorunlarla kuşatılmışlardır. Ahlaki kararlar almak bir seçim yapmayı beraberinde getirmektedir. Kuşkusuz ahlaki seçimde daha iyi bir alternatif ortaya koymak için verilen karardır. Teorik, kalıpsak etik ilkelerin doğru kavramında etkin olurken, uygulamalarda, durumlarda da öncü, aydınlatıcı açıdan da ne yapmalıyım kavramını öne çıkarmaktadır.

İlke

Felsefede bütün nedenler zincirinin zorunlu başlangıcı, Eski Yunan düşüncelerinin **arkhe** (başlangıç, ilk) terimi ile dile getirdiği bir kavramdır. Sözlük anlamı olarak **ilke**, “ilk madde, öge, temel fikir, temel bilgi, her türlü münakaşanın dışında sayılan öncül davranış kuralı” olarak tanımlanabildiği gibi, bilgi etkinliğini de olanaklı kılar.

Eğitim

Uluslararası tanımlama (Çocuk Hakları Sözleşmesi) ile eğitimin amacının*;

- a) Öğrencinin kişiliğinin, yeteneklerinin, zihinsel ve bedensel yeteneklerinin mümkün olduğunca geliştirilmesi;
- b) İnsan haklarına ve temel özgürlüklere, Birleşmiş Milletler Antlaşmasında benimsenen ilkelere saygısının geliştirilmesi;
- c) Öğrencinin ana-babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, Öğrencinin yaşadığı veya geldiği menşei ülkenin ulusal değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygısının geliştirilmesi;
- d) Öğrencinin, anlayışı, barış, hoşgörü, cinsler arası eşitlik ve ister etnik ister ulusal ister dini gruplardan, isterse yerli halktan olsun, tüm insanlar arasında dostluk ruhuyla, özgür bir toplumda, yaşantıyı, sorumlulukla üstlenecek şekilde hazırlanması;
- e) Doğal çevreye saygısının geliştirilmesi” şeklinde olmasını öngörür.
- f) Hastaneye yatırılan çocuklar Güney Afrika Bildirgesi de çocuğun eğitimine devam edebilmesi konusuna vurgu yapar. Dünya Tıp Birliği (WMA) çocukların eğitimlerinin kesintiye uğramaması için uzman öğretmenlerin hastane okullarında görevlendirilmesi önerisini yapmaktadır.

*Not: Çocuk yerine öğrenci terminolojisi benimsenmiştir.

Eğitimin amacının T.C. Anayasası'nın 42. Maddesinde “Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz” şeklinde ifadesini bulmakta ve 130. Madde de “milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile” yaklaşımı ile M. Kemal Atatürk'ün belirttiği “muasır medeniyet ötesi” hedefi vurgulamaktadır. Kısaca geleceğin bireyini yetiştirmek amaçlanmalıdır. 1988 Edinburgh Dünya

Konferansında belirtilen “*Öğrenmenin hayat boyu devamlı olduğu gerçeği ile pasif öğrenmeden, aktif öğrenmeye, kendini yönlendirebilen, bağımsız ve eşgüdüm çalışma metotlarını almalıdırlar. Konu ve sınavları meslek yeterlilik ve sosyal değerler üzerine olmalı, bilginin birikimi ve çağırılması üzerine olmamalıdırlar*” prensipleri de açıkça metotları ortaya koymaktadır.

Hayvan Hakları temelinde bile, hayvan eğitiminin zorlayıcı ve cezalandırıcı olamayacağını, destek ve ödüllendirme temeline dayalı olmasını öngörmektedir.

Kültür

Bir bireyin toplumda paylaştıkları her şeyi kapsayan karakterler olup, genetik olarak geçmeyen, öğrenilerek kazanılan faktörlerdir. Sosyal Antropoloji Bilimi temelde kültürü inceleyerek; aile, kaynaklar, çevre, din/devlet, insan ve eğitimi, sanat ve teknolojisini belirli gruplandırmalar içinde irdeler. Kültürleme (enculturation = eğitim/sosyalizasyon), kültürlenme (culturation = etkileşim sonunda yeni yapılanma) tanımlarının temelde eğitimle sağlanabildiği gözlenmektedir.

Kültürel değişimler belirli teknolojik devrimsel boyutlarla etkileşerek oluşmakta, bu değişim doğal olgu olması yanında sürekli ve önüne geçilemez niteliktedir. Avcılık ve toplayıcılık kültüründen, tarım ve hayvancılığa, endüstri devriminden bilişim çağı veya küreselleşmeye doğru bir süreç yaşanmaktadır. İnsanlar geçmişe değil, geleceğe, geleceğin yapılanmasına, kültürüne göre yetiştirilmesi gerekir.

Canlıların yaşam süresi sınırlıdır. Varlığın devamlılığı, özellikle hayvanlarda yeni nesle genetik karakterlerin aktarılması türündedir. İnsanlarda ise bunun ötesinde, temelde kültürel gelişmeyi sağlayacak nesil oluşturmaktır. Bunun tek yöntemi eğitimidir. Mevcut kültürel yapının ötesinde, gelişimsel yapıyı hedefleyerek olmalıdır.

Medeniyetin oluşması ve geliştirilmesinde en önemli ve tartışılmaz ve ölçülemeyecek boyuttaki değer insan olduğu kabulü ile eğitime bakılmalıdır. Değişimin değerle birlikte tanımlanmasında, değerlerin ilkeleşmesinde olumlu yönde rol oynayan etik irdelemedir ve bu süreç kaçınılmaz olarak görülmeli ve küreselleşen dünyada giderek artan bir şekilde gelişim gösterecek boyuta eğitimle çekilmelidir. Eğitim konusunda etik yapılanma bu boyutta ve süreçte değerlendirilmelidir. Tüm toplumsal yapılarda eğitimci (öğretmenler) ayrı ve önemli konumda tutulmuş ve birçok kültürde altüstistik (fedakârlık) davranışın bir örneği olarak gösterilmektedirler.

Geleceğin yapılanması açısından bilişim çağına doğru bir eğitim, birey yaşamsal boyutu yanında toplumsal varlık açıdan da mutlak gereklilik taşımaktadır. Bu gereklilik gelişim ve gelişim üzerine olmalıdır. Muasır Medeniyet ötesinin, birey bağımsızlığı (civilliberties) temelinde oluşan bireyi tüm Kamu kurum ve kuruluşlardan koruyan gözetim ve etik ilkeler boyutları içinde oluşan olgu temelindeki yaklaşımları öne çıkaran boyuttur. Fikri hür, vicdanı hür ve bağımsız ve bağlantısız bireydir.

Birey hakkı, bireyin oluşması için Yaşam Hakkı temel alınan bir boyut temelinde hukuksal yapı oluşmalı ve uygulanmalıdır.

Afet Tıbbi temelinde de beceri ve yaşam hakkının sağlanması ve idamesi açısından etik boyutlarda öne çıkmalı ve mesleki becerilerde temel eğitim alanı içinde görülmeli ve uygulanmalıdır.

GENEL BAKIŞ

Eğitim, verilebilen bir işlem ve buna bağlı bir süreç olmayıp; bireyin tutum ve davranışlarını olumlu olarak geliştirmesidir. Öğretim ve beceri kazandırmanın ötesinde bir eğitim biliminin bileşkesidir. Öğretici ile öğrenen arasında, bireyin tutum ve davranışını olumlu olarak gelişime taşımasıdır.

Eğitim, insan temelli her işlevde olduğu gibi, hukukun üstünlüğü (bireyin haklarının önceliği) temelinde, etik ilkeler yumağı içinde, bireyin özerkliği ve özgüllüğü temelinde olmalıdır.

Eğitimde etik yaklaşımlar, öğrenen ve öğretmenin ortak sorumluluğu ile birlikte doğru ve uygun yaklaşımların irdelenmesini gerekli kılar. İlişki ve iletişimlerin tümünde eğitsel etik ilkesel temeller olmalıdır. Eğitmen en iyi bilimsel eğitim metodu ile eğitimden amaçladığı boyutu öngörmelidir. Bunu eğitim alacak olanla paylaşmalı ve onamını almalıdır. Eğitilenin istemediği veya arzulamadığı bir eğitimin verilemeyeceği dikkatlerden kaçmamalıdır.

Eğitimsel araştırma ve çalışmalarda hiçbir şekilde bireyin haklarını zedeleyecek ve onu zorlayacak bir eğitsel yaklaşım öngörülmemelidir. Bireyin kabulü olmadan girişimler yapılmamalıdır. Eğitsel süreçte, eğitimi alan, veren kadar işleve ortaktır. Eğitimi alanın, eğitimi vereni irdemesi beklenilmelidir. Sınav sonuçlarının bir bakıma eğiticinin de aldığı puan olduğu unutulmamalıdır.

Bireyin özü, kısıtlılığı, yeteneksizliği veya herhangi bir eğitsel engeli bulunuyorsa, eğitici insan onuru temelinde, bireye en azından zarar vermeyen, onun yararına oluşacak ve düzeyine uygun bilimsel eğitici hedeflere yönelmelidir. Bireye her türlü yardım açısından tıbbi ve diğer yaklaşımlar açısından ekip çalışması öngörülmalıdır.

Bireylere verilecek eğitimin Çocuk Hakları Sözleşmesindekine uygun olması gerekir.

Afet Tıbbında beceri kazanma ve topluma yaşam hakkı, var olmasının sağlanması boyutu öne çıkarılmalıdır.

ÖĞRETMENLİK MESLEK ETİĞİ

Eğitim bilimi sadece eğitimi alan ve verenin bireysel özellikleri yanında, toplumsal, siyasal ve ekonomik işlevleri de bulunan bir olgudur. Eğitimi alan kişi sadece kendisi için değil, toplumsal amaç içinde eğitilmektedir. Ancak hiçbir eğitsel yapılandırma bireylerin haklarını, özellikle özerklik ve özgüllüğüne etkileme şeklinde bile olsa bir yaptırıma onam vermemelidir. Normları oluştururken, temel olarak *"bize yapılmasını istemediğimiz şeyi başkalarına yapmamalıyız"* altın kuralı (empati yapmak) yaklaşımı öngörülmalıdır.

Etik normları eyleme dönük bir ahlak felsefesi olup, bu işlevle özerk bir bilim olmaktadır. Etik felsefesi; neyin iyi, neyin kötü, neyin faydalı, neyin zararlı, neyin kabul edilebilir veya kabul edilemez olduğunu irdelemeye çalışan, bilimsel sorguları oluşturan bir bilim dalıdır. Eğitimde etik ilkeler, genel etik kurallarının eğitim işlevine uyarlanması olarak kabul edilmelidir.

Başlıca dört grupta toplanabilir;

- A) Haklar Yaklaşımı: insan olmanın doğal hak ve özgürlükleri temelinde (İnsan Hakları, Çocuk Hakları Sözleşmeleri gibi) yapılandırılır.
- B) Hukuka Uygunluk Yaklaşımı: Adalet, karşılıklı hakların dengelenmesi, hukukun üstünlüğü (bireyin özerkliğinin öncelikle ele alınması ve korunması temelinde hukuksal yapı) kollamak ve gözetmek yaklaşımı esas unsurdur. Yasalara ve usullere uygun, uygulanması olası, ahlaka veya genel ya da bireysel etik kurallara uygun nitelikte olanlar ancak kabul edilmelidir.
- C) Faydacı Yaklaşım: Kararlar ve yaklaşımlar öncelikle zarar vermeme temelinde olmalı ancak faydaya yönelik olmalıdır. Bireyin yararına olmayan ve bunun zorlayıcı olmadan, bireyin otonomisi ile yapılması dikkate alınmalıdır.
- D) Bireysel Yaklaşım: Tüm yapılanma birey temelli olmalıdır. Toplumsal fayda için birey feda edilemez, hakları hiçbir şekilde zedelenemez.

Zenginliğin varlıklı olmanın ötesinde, değer yaratmak olduğu ve en büyük değer de insan olduğu dikkate alınarak, eğitim işlevi yapılandırılmalıdır. Bu temel üzerine öğretmenlik meslek etiği ilkeleri aşağıda oluşturulmuştur.

Öğretmenlik Meslek Etiği İlkeleri

1. **Profesyonellik:** Eğitici olabilmek için yetkinlik ve yeterlilik koşullarının ikisi de bulunmalıdır. Akademisyen olmak tek başına yeterli olarak görülemez.
2. **Hizmette Sorumluluk:** Sorumluluk genel anlamda, belirli bir görevin istenilen nitelikte ve nicelikte yerine getirilmesidir. Eğitim işlevi, bireyin yaşamı ve toplumun gelişimi ve geleceğini doğrudan etkileyen meslek olduğundan dolayı, eğitimcilerin doğrudan sorumlu oldukları bilinci ile kendi davranışları ve toplumsal etkileşimleri açısından da sorumluluk taşımaktadırlar. Eğitici bilgi ve becerisini eğitime aktarması ve eğitilenin de bunları geliştirmesi ve ilerletmesi, yeni boyutlara taşıyabilmesini sağlaması ile sorumluluğu sonlanabilir. Eğitiminin eğitici yetiştirmesi de sorumluluğu içindedir.
3. **Adalet:** Eğitici, bireylerin hakkına tam uymalı, doğru ve dürüstlük örneği olmalı, eğitilen bireylere hak edişe göre eşit, ilişki ve iletişimlerde saygın, barış ve düzeni gözeten, gereksinimlerin karşılanması ötesinde yaklaşımlarda bulunan, kişi hak ve özgürlüklerini ile özerkliklerine sevgi ve saygı geliştiren, hukukun üstünlüğü temelinde, birey yanında kamuyu da dikkate alan, barışı koruyan ve herhangi bir suç işlemesini önleyen tutum ve davranışlarda bulunmalıdır. Anayasa ve yasaların (TCK 1. Maddesi gibi) tanımladığı yapıda olmalıdır.
4. **Eşitlik:** Eşitlik bireyin özelliğine ve kabiliyeti, yetenekleri temelinde olacağı, bunların artırılması temelinde olmalıdır. İleri zekalı olana daha üst eğitim verme onun hakkıdır. Hak edişe göre eşitlik kavramı olabilir. Eşitlik kavramı; yararların, hizmetin olduğu kadar sıkıntıların dağıtılmasında uygulanacak sınırların belirlenmesini içerir. Eşitlik, bireysel eşitlik, kısmi eşitlik ve toplumların ve toplulukların eşitliğini de kapsamaktadır.
5. **Sağlıklı ve güvenli ortamın sağlanması:** Eğitim verilen ortamın düzenli ve güvenli olması yanında, sağlıklı olması da mutlak gereklidir. Kusurlu, özürlü ve engelli olanlara da eğitim vermek onun hakkıdır ve değişim ile gelişim de onun gerekliliği olarak görülmelidir.
6. **Yasa ve Usullere Uyum:** Yolsuzluk olarak tanımlanabilecek, bir çıkar karşısında yetkilerin yasa ve hukuk usulleri dışında kullanılmaması gerekir ve maddi ve manevi kazanç teminine de yönelik yaklaşımlar yapılmaması etik ilkeler olarak gereklidir. İdarenin koyduğu düzenlemelerin ceza olarak uygulanamayacağı, örf, adet ve gelenekler yerine uluslararası düzeyde, insanlık hakları temelinde hukuk, bireyin hakkı temelinde yaklaşım, temel uyum süreci olmalıdır.
7. **Dürüstlük, Doğruluk ve Güven:** Etik davranışlarda, iletişim ve ilişkilerde doğru, dürüst ve içten olmayı gerekli kılar. Eğitimde temel ilişkiler güvene dayalı olup, bununda öncelikle doğru ve dürüst olmakla başladığı unutulmamalıdır.
8. **Tarafsızlık:** Tarafsızlık ve nesnellik, insanın hiçbir temel fikri ve düşüncesinin olmaması olarak algılanmamalıdır, insanın bireyleri ve nesnelere oldukları gibi görebilmesi, kavraması, kendi istek, korku veya benzeri etmenlerden ayırabilmesi ile tarafsızlık oluşabilir. Burada temel unsur aklın bilimsel olarak kullanılmasıdır. Kötü ve iyi durumlarında, zarar ve fayda ortamında tarafsızlık olmaz. Tarafsızlık bireyin hakkı çerçevesinde kendi rızası ile seçim kavramında öne çıkmaktadır.
9. **Mesleki Bağlılık ve Sürekli Gelişim:** Mesleğe bağlılık, gelişim ve gereksinimlere göre, kısaca ilerlemeye bağlı olarak yerinde ve zamanında kullanımını, ortak etkileşimi, basın ve yayını izlemeyi, katkıda bulunmayı gerekli kılar. Eğitim, beşikten mezara kadar devamlı bir süreç olduğu unutulmamalıdır.
10. **Saygı:** Eğitim, temelde bireye ve topluma insanlık değerlerine ve bunun bütünlüğüne saygı duyulması ve bunun geliştirilmesini gerekli kılar. Hakaret yanında aşağılanmanın da bir suç kavramı içine alındığı dikkate alınarak, bunun bizzat gösterilerek kazandırılması eğitiminin temel görevidir.
11. **Kaynakların Etkili Kullanımı:** En kıt ve değerli kaynağın zaman olduğu gerçeği temelinde, eğitsel sürecin etkin ve verimli kullanılması ve bireylerin yararına sürecin oluşturulması

gerekir. Bu amaçla eğitsel yaklaşımdan önce; eğitimden güdülen amaç, gerekli görülen iletişim ve eğitim plan ve projeler, eğitim kaynağı, ortam ve geri dönüşü, algılanma, eğitsel hatırlama, beceri kazanma vurgusu gibi etmenler özenle düzenlenmelidir.

EĞİTİMDE ETİKSEL GEREKLİLİK

Eğiticinin yaptığı işlevi yücelterek, eğitim alan bireyi zorlaması söz konusu olabileceği dikkate alınıp etik değerlere özen gösterilmesi vurgulanmalıdır. Sosyal ve kültürel temelde eğitime etik olmayan birçok etmenin bir hakmış gibi gösterilmesi de etik ilkelerin zedelenmesi sonucunu doğurabilecektir. Hakların hiçbir şekilde yok saylamayacağı ilkesiyle, azaltılması, engellenmesi, kısıtlanmasının bile hangi gerekçeler ileri sürüle bile kabul edilemeyeceği vurgulanmalıdır. Eğitim alan bireyin özellikle korunması bu açıdan da önemlilik arz etmektedir. Eğitim alanının sadakat ve saygısının oluşması ve geliştirilmesi de başlıca hedeflenenler içinde olmalıdır.

Eğitimde temel etik vurgular, Deontolojinin ilkeleri temel alınarak oluşturulabilir. Bunlar; a) adalet, b) öncelikle zarar vermemek, c) yararlılık, d) özerkliğe saygı (bireyin otonomisi) olup, uygulamalarda da a) güven oluşturma, b) sadakat ve c) gizlilik olarak tanımlanabilir.

AFET TIP KAVRAMINDA ETİK GEREKLİLİK

Bir ülke ordusunu, kendi varlığını savunmak ve aynı zamanda caydırıcılık amacı ile oluşturur ve yeniler, devamlı eğitim programı ile dinç tutar. Aynı durum, Afet Tıp kavramı için de geçerlidir. Felaketler olmaz diye bir boyut olamaz, ancak boyutları ve oluşumu farklı olabilecektir. Devamlı hazır olan ekip, daha küçük çapta olsa bile, belirli bir etkinlik ve verimlilik içinde olmalıdır. Kendisinde olmasa bile, içeride, Dünyanın diğer yerlerine taşınarak etkinlik kurabilir. Etkin olabilmesi için, beceri ve tecrübesinin üstünde etik ilkelere bağlı olması ile insanlık boyutu öne çıkmaktadır. Herhangi bir gerekçe ile ayrımcılık kabul edilebilir değildir. Haiti de kolera salgınında WHO Sağlık ekibi yayılmasına neden olduğu için suçlanmıştır. Yapılan tuvaletlerin nehir kıyısında olması ve bulaş kaynağını oluşturdukları vurgulanmış ve bu nedenle suçlanmışlardır. Bu açıdan tıbbi gerekçe ötesinde etik veriler önemlidir.

Somali'ye ilk giden Hekimler ile sohbetimizde, uçaktan inince yardım edilmediği, kendilerinin sahra hastanesini kurdukları ve WHO kendilerini 3 konuda tenkit ettiği ve koruma dışına çıkarmak istedikleri belirtilmiştir. Bu gerekçeler; a) 9-17 Mesaisine uyulmadığı, 24 saat hastanenin çalıştığı, aktif hasta baktığı ve güvenlik tedbirlerini tam alamadıkları, b) 50 kişilik çadırlara giderek, sağlık hizmeti verilmeye çalışıldığı, ancak, bu çadırlarda silah olduğu ve yaşamlarının tehlikede olduğu, c) açılan 130-170 metreden artezyen suyunun içilmemesi gerekirken, içtikleri, şişe suyu içmeleri gerektiği, gibi konulardır. Her bir durum, sağlık yaklaşımı yapmanın kavramı içindedir. Karşı çıkılma gerekçesini sunmak bile anlamsız olmaktadır. Bu nedenle Ülkemizin Somali ve diğer ülkelerdeki başarılı algıları, insanlık boyutuna, etik değerlere uymaları sonucu olmuştur. Unutulmamalıdır ki, çatışma alanı dışındaki askerimiz devriye gezisinde ilk sırada olanın silahında mermi olmadığı, silahın ucunun yere baktığı, ikinci askerde tek şarjör olduğu ve omuza asılı olduğu, üçüncüde mermi taşıdığı dikkate alınmalıdır. Yok edici değil, savunma temelli sistem devrededir. Kısaca askeri etik ilkeler içindedirler.

İLKELER

- **Haklar:** İnsan Haklarının Evrensel Beyanname'si temelinde, tüm bireylerin hakları olup, bunlardan vazgeçilmesi, ertelenmesi, daraltılması ve ortadan kaldırılması kabul edilmediği gibi, eğitimin de bu kapsamda olduğu dikkate alınmalıdır.
- **Birey Hakları:** Avrupa Sosyal Anlaşma ve İnsan Hakları Mahkemesinin ilk maddeleri olan; a) bireyin haklarının önceliği, bireyin özerkliği ve özgürlüğünün hukukun üstünlüğü

çerçevesinde alınmasının gerektiği ve b) bireyin toplum ve yönetim tarafından haklarının mahrum edilmesinin engellenmesi prensipleri çerçevesinde, eğitiminde en temel haklar içinde olduğunun kabul edildiği vurgulanmaktadır.

Bireyi göz ardı eden ve sevgi ile saygıyı oluşturmayan, kısaca etik değer taşımayan hiçbir sistem, hangi şartlarda geçerli olduğu varsayılsa bile veya gerekçe tutulsa bile, kabul edilemez olarak kabul edilmelidir. Bu etkileşim her açıdan ve eğitim işlevindeki tüm bireyler (eğitimi veren ve alan) için de geçerlidir. Eğitim alanın eğiticiyi seçmesi ve değerlendirmesi konusu giderek etkinlik kazanmaktadır. Eğitiminin verdiği notların kendi başarısının da birer simgesi olduğu dikkate alınmalıdır.

Eğitim, insana yapılan bir yatırım olup, bilişim çağında en büyük zenginliğin etkin yetişmiş insan gücü olduğu gerçeği öğrencilerce algılanmalıdır ve bireye buna göre yaklaşımlar yapılmalıdır.

Eğitimin yoğun toplumsal veya basın, yayın yolu ve yöntemleri ile yapılsa bile, bireye yönelik olmalı ve bireyin gelişimi ve yüceltilmesini amaçlamalıdır. Uzaktan eğitim, sadece metod açısından ayrıcalıklı kabul edilmelidir.

- **Eğitim tanımı ve amacı:** Çocuk Hakları Sözleşmesinde eğitim konusunda vurgulanan; *“Öğrencinin kişiliğinin, yeteneklerinin, zihinsel ve bedensel yeteneklerinin mümkün olduğunca geliştirilmesi; İnsan haklarına ve temel özgürlüklere, Birleşmiş Milletler Antlaşmasında benimsenen ilkelere saygısının geliştirilmesi; Öğrencinin ana-babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, Öğrencinin yaşadığı veya geldiği menşe ülkenin ulusal değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygısının geliştirilmesi; Öğrencinin, anlayışı, barış, hoşgörü, cinsler arası eşitlik ve ister etnik, ister ulusal, ister dini gruplardan, isterse yerli halktan olsun, tüm insanlar arasında dostluk ruhuyla, özgür bir toplumda, yaşantıyı, sorumlulukla üstlenecek şekilde hazırlanması; Doğal çevreye saygısının geliştirilmesi”*. Şeklinde ele alınmasının sorunluluk taşıdığı kabul edilmelidir.

Öğretim değil, eğitimin hedeflenmesi, tutum ve davranışın çağın ötesinde geleceğe yönelik değişiminin temel alınmasının gerektiği önemsenmelidir. Eğitim bir etkileşimdir, olumlu yönde, kültürel bir değişim olarak görülmelidir.

Beceri kazanma, özellikle üniversite yapısında, bir standart uygulamayı öğrenme olarak algılanmamalı, yorumlama, bir üst düzeye çıkarma becerisini kazanma olarak hedeflenmelidir. Her eğitsel çabanın, eğitim işlevini oluşturması hedeflenmelidir.

Toplumsal kalıpların, örf, adet ve geleneklerin, kültürel yapıların öğretilmesi özellikle eğitsel değil, öğrenme tanımı kapsamında alınmalı, Çocuk Hakları Sözleşmesinde belirtildiği gibi, tutum ve davranışları gelişimsel etik boyutunda irdelemeyi, bireysel özerk ve özgür yapıda, gerçekleşmiş oluşumlara dayanma değil, bunları yorumlayan ve irdeleyen nitelikte yaklaşımlar hedeflenmelidir.

- **Eğitim Bilimi Fakülte düzeyindedir:** Eğitimin bir bilimsel boyut olarak ele alınmasını ve bu konudaki akademik yaklaşımlara uyulması ve onların görüş, katkı ve değerlendirmesinin gerekliliği unutulmamalıdır. Her öğretim üyesinin veya öğretim elemanının, eğitim bilimi çerçevesinde yaklaşım yapması zorunluluktur. Akademisyen olmak öğretmenlik için tek başına yeterli olarak görülmemeli, yetkin olan kişilerce eğitim verilmelidir. Diploma yetkinlik verse de yeterlilik kazandıramadığı dikkate getirilmelidir.
- **Düzye ve Süreç:** Her bireyin kendi yeteneğine uygun eğitimi alması gerektiği kabulü ile, buna göre yaklaşımın yapılması gerektiği. Düzyeyinin üstünde zorlamaların kabul edilemeyeceği, konumunun değiştirilebileceği, hakaretin ve aşağılamanın birer suç unsuru olarak TCK kapsamında olduğu vurgulanmaktadır. Başarısız kabul edilme yerine, düzyeyine uygun eğitime alınmasının benimsenmesi gerekir. Özürlü olanların bile düzyeylerine göre eğitilebileceği öngörülmelidir.

Eğitimin bir süreç olduğu dikkate alınarak, eğitimin beşikten mezara kadar tüm yaşantı boyunca süreceği ve gerekli olduğu anımsanmalıdır. Bu açıdan birey devamlı eğitilebilir düzeyde olmasına özen gösterilmez.

- **Gizlilik:** Öğrenciler ile ilgili hiçbir verinin onun aleyhine kullanılmayacağı ve tümünün onun gelişimi amacını gütmemesinin gerektiği önemsenmelidir.
- **Eğitici (Öğretmen):** Başarı ve başarısızlığının değerlendirmesinin bilimsel esaslara uygun olarak yapılması, yazılı ve benzer değerlendirmenin yetersizliğinin öncelikle kabul edilmesinin gerekli olduğu, becerilerin irdelenmesinin öncelikli olduğu vurgulanmaktadır. Başarı ve başarısızlıkta eğiticinin aynı düzeyde etkin ve sorumlu olduğu dikkate alınmalıdır. Eğitici bireye uygun yaklaşımları öngörmeli ve uygulamalıdır. Eğitici, eğitimin bilgi ve beceriye dayalı, bilim temelli sanatsal bir işlev olduğu temelinden yaklaşmalıdır. Zarar oluşturmama temelinden hareketle, yarara yönelik, etkin ve doğrusal iletişim ve ilişki kurulması, uygun ve dengeli basamaklama ile eğitsel plan ve projelendirme yapılmalıdır. Tüm eğitsel ortamın ve sürecin oluşması ve oluşturulmasının yetki, görev ve sorumluluğu başta öğreticinin olduğu unutulmamalıdır. Eğitimin bir amacı da bireye yetkinlik kazandırmaktır. Diplomalardan bunun belgesidir. Yetkinlik belgesi olanların bilimsel ve/veya hukuksal gerekçeler olmadan tartışılması bile sakıncalı görülmelidir.
- **Eğitim saygıyı oluşturma ve geliştirme olmalıdır:** Tüm bireylerle ilgili çalışmalar ve sosyolojik veriler, bireye duyulan saygıyı etkilememeli, bozmamalıdır. Cahil olmanın bir aşağılama veya rahatsız edici bir konumda görülmemesi ve vurgulanmaması gerekir. Zorla eğitim olmayacağı gibi, saygı ve sevgi temelinde olmayan ve bunu zedeleyen hiçbir unsurun eğitimle alakalı olamayacağı unutulmamalıdır.
- **Verilerin analizi ve yorumlanması:** Hiçbir sosyolojik veri, bireyi ve toplumu yargılayan ve onun değerleri veya özelliklerine yönelik, onu kötüleyici özellikle aşağılayıcı olmamalıdır. Hakaret unsurunun ise ceza gerektiren bir durum olduğu vurgulanmalıdır.
- **Tüm etik değerlere tam uyum:** Tüm işlevlerde genel ve özel etik prensipler yanında, genel etik ilkelere de uyum gereklidir.
- **Eğitsel Araştırma ve Çalışmalar:** Tüm eğitim konusundaki yaklaşımlara, eğitimin etik ilkelere uygun olarak yapılması öncelik kabul edilerek başlanılmalıdır ve aynı şekilde sürdürülmelidir. Bilimsel olmayan çalışma ve yaklaşımlar etik kabul edilemez. Etik ilkelere uymayan hiçbir çalışma da onay almamalıdır. Etik dışı olan ve etik dışı elde edilen verilerin yayınlanması kabul edilemez ve gerektiğinde hukuksal yaklaşımlara başvurulmalıdır.
- **Etik ilkeler danışma niteliğindedir:** Tüm eğitsel yaklaşımlar öncelikle öğretmenin sorumluluğunda olup, yetki, görev ve sorumluluk çerçevesinde irdelenmelidir. Etik ilkeler ve temeller yol gösterici ve danışma niteliğindedir.
- **Bir amaç olarak öğrencinin iyiliği ön planda olmalıdır:** Eğitimin amacı belli bir yaşam biçimini haklı çıkarmaktır. Toplumsal değerler geliştikçe o yaşam biçimi de gelişecektir.

DAYANAK ALINAN BAŞLICA BİLDİRGE ve SÖZLEŞMELER

- İnsan Haklarının Evrensel Bildirgesi (Universal Declaration of Human Rights; WHO), 10 Aralık 1948
- Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüğün Koruma Sözleşmesi (European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms); 4 Kasım 1950, ve ek 11 protokolü, Eylül 1953
- Avrupa Sosyal Anlaşma (European Social Agreement), Ekim 1961, 19 Aralık 1966, 23 Mart 1976 Sivil ve Politik Hakların Uluslararası Sözleşmesi (The International Covenant on Civil and Political Rights and its Optional Protocols)

- Çocuk Hakları Sözleşmesi (Child Rights, WHO General Assembly, Kasım 1989)
- HASTANEYE YATIRILAN HASTA ÇOCUK HAKLARI (Dünya Tabipler Birliği Güney Afrika Bildirgesi, 22 Ekim 1996)
- Madrid Psikiyatri Uygulama Bildirgesi (Madrid Declaration on Ethical Standards for Psychiatric Practice; 25 Ağustos 1996, Almanya 8 Ağustos 1999, Yokohama, Japonya 26 Ağustos 2002 ve 12 Eylül 2005 Kahire (Mısır))
- Helsinki Bildirgesi ve son 2008 Seul yazımı (Helsinki Declaration, 2008 Seul)
- Meslek Etik Prensiplere genel anlamda kabul gerekir.

Meslek Etik Prensipleri

Minnesota Öğretmen Hakları Konseyi (1996, Michael D. Huberty 1997)

1. Öğretmen profesyonel eğitim hizmetlerini öğrenciler arasında ayırım yapmaksızın yerine getirecektir.
2. Öğretmen, bütün öğrencilerini sağlık ve güvenliklerine gelebilecek zarardan korumak için gereken çabayı gösterecektir.
3. Yasalara göre öğretmen, mesleki açıdan ya da yasalarca gerekmedikçe başkalarına ait gizli bilgileri açıklayamaz.
4. Öğretmen, öğrenmeyi gerçekleştirebilecek bir atmosferin sağlanması için gerekli olan makul bir otorite kullanarak disiplini sağlayacaktır.
5. Öğretmen, öğrenciler, aileler ve meslektaşları ile olan mesleki ilişkilerini kullanarak özel çıkarlar sağlayamaz.
6. Öğretmen kasıtlı olarak çeşitli konuları çarpıtmayacak ve baskı altına almaya çalışmayacaktır.
7. Öğretmen kendisinin ya da başka öğretmenlerin nitelikleri ile ilgili gerçekleri ya da kayıtları bilerek tahrip edemez ve yanlış yorumlanmasına neden olacak eylemlerde bulunamaz.
8. Öğretmen, öğrencileri ya da iş arkadaşları hakkında kasıtlı olarak yanlış veya kötü niyetli açıklamalarda bulunamaz.
9. Öğretmen, yalnızca gerekli koşulları taşıdığı ve onaylanmış lisanslara sahip olduğu başvuruda bulunacaktır.

Texas Eğitim Bölümü

- A. **Profesyonel Sorumluluk:** Eğitimciler, her öğrencinin potansiyelinin geliştirilmesini sağlayacak bir atmosferin yaratılması için çaba gösterecektir. Eğitimciler, öğrencilerine, meslektaşlarına, ailelere ve topluma karşı davranışlarında çalışma standartlarına ve etik ilkelere uygun davranacaklardır. Mesleki ilkeler, mesleğin eksiksiz yerine getirilmesini sağlamayı amaçlamakta ve ilkelere ilişkin yorumlar "Mesleki Uygulama Komisyonu" tarafından yapılmaktadır. Eğitimciler, ilişkilerinde ve davranışlarında mesleki bağlılık ve standartların korunmasında dikkatli davranacaklardır.
- B. **Mesleki Etik Davranışlar:** Eğitimciler, dürüstlük konusunda örnek olarak, kişisel niteliklerini sergileyerek, yasalara uyararak ve saygı göstererek mesleğin saygınlığını korumaya gayret göstereceklerdir.
- I. Eğitimciler okul bölgesinin veya eğitim kurumlarının resmi politikalarını kasıtlı olarak yanlış yorumlayamazlar ve bu politikalara kişisel tutum ve kanılarını karıştıramazlar.
 - II. Eğitimciler, bütün mali kaynakları dürüstlikle kullanacaklar ve finansman işlerinde doğruluk içinde davranacaklardır.
 - III. Eğitimciler, kurumsal ve mesleki imtiyazlarını kişisel ve partizan amaçlarla çıkar sağlamak amacı ile kullanamazlar.
 - IV. Eğitimciler, mesleki kararlarını bozacak ya da etkileyecek bahşiş, hediye veya ayrıcalıkları kabul edemezler.
 - V. Eğitimciler, hiç kimseye kendilerine bir avantaj sağlayacak herhangi bir hizmet ya da ayrıcalık sunamazlar.

- VI.** Eğitimciler kayıtlar üzerinde değişiklik yapamazlar ya da başkalarını bu tür davranışlara yönlentezler.
- C. **Mesleki Uygulama ve Performans:** Eğitimciler, yasa veya düzenlemelere göre mesleki anlamda yeterli bulduktan sonra, öğretmenlik mesleğinin uygulamalarını ve mesleki performanslarını yerine getirme sorumluluğunu da üstlenerek, yeterliklerini sürekli geliştirmeye çaba göstereceklerdir.
- Eğitimciler bir görev ya da pozisyona mesleki profesyonellik temeline göre başvuracaklar, kabul edilecekler ve atanacaklar ayrıca yasal sözleşmeleri ya da atamalarındaki maddelere bağlı kalacaktır.
 - Eğitimciler, atandıkları görevi yerine getirecek toplumsal sağduyu, bedensel dayanıklılık ve zihinsel sağlığa sahip olmalıdırlar.
 - Eğitimciler, öğrenme ile ilgili amaçları gerçekleştirebilmek için öğretim yapacaklardır.
 - Eğitimciler mesleki açıdan sürekli kendilerini geliştireceklerdir.
 - Eğitimciler yürürlükte olan federal ve eyalet yasalarına, Texas Eğitim Bölümü düzenlemelerine, yerel okul bölgelerinin yazılı politikalarına uygun davranacaklardır.
- D. **Meslektaşlarına Karşı Etik Davranışlar:** Eğitimciler, meslektaşları ile olan ilişkilerinde etik açıdan örnek olacaklar, bütün meslek üyelerine eşit ve adil davranacaklardır.
- Eğitimciler, meslektaşları ile ilgili gizli bilgileri yasal olarak ya da mesleki amaçlarla gerekli olmadıkça açıklayamazlar.
 - Eğitimciler, iş arkadaşları ve okul sistemi hakkında kasıtlı olarak çarpıtılmış açıklamalar yapamazlar.
 - Eğitimciler, yerel okul kurallarının politika ve yasal statülerine uygun olarak gerçekleşen işten çıkarma, değerlendirme ve işe alma süreçlerini yerine getirmek zorundadırlar.
 - Eğitimciler, iş arkadaşlarının politik ve yurttaşlık hakları ile ilgili uygulamalara ve sorumluluklarına karışamazlar.
 - Eğitimciler iş arkadaşları arasında ırk, renk, ulusal ve etnik köken, yaş, cinsiyet, engellilik durumu ya da medeni duruma göre ayrımcılık, taciz ve baskı yapamazlar.
 - Eğitimciler, kasıtlı olarak meslektaşlarının mesleki hak ve ayrıcalıklarını kullanmalarını engelleyemez ya da reddedemez.
 - Eğitimciler, meslektaşlarının mesleki kararlarını etkilemek için özel davranışlarda bulunamazlar ve zorlayıcı araçlar kullanmazlar.
 - Eğitimciler mesleki bir hak olarak öğretimde akademik özgürlüğe sahiptirler ve hiçbir eğitimci federal veya eyalet yasalarının dışında bu hakkın kullanımına müdahale edemez.
- E. **Öğrencilere Karşı Etik Davranışlar:** Toplumun gözünde güven duyulanlar olarak eğitimciler, her öğrencinin etkili bir yurttaş olma potansiyelini gerçekleştirmeleri sürecini ölçebilmelidirler.
- Eğitimciler her öğrenci ile saygılı, düşünceli ve adil bir yaklaşım içinde ilgilenecekler ve disiplin sorunlarına okul kurulu politikaları ve yasalara uygun çözümler arayacaklardır.
 - Eğitimciler kasıtlı olarak öğrencinin aleyhine davranışlarda bulunamazlar.
 - Yasal ve mesleki gereklilikler nedeniyle açıklama zorunluluğu olmadıkça eğitimciler, öğrencilere ilişkin gizli bilgileri açıklayamazlar.
 - Eğitimciler, öğrencileri bedensel ve zihinsel sağlığına ya da güvenliğine zarar veren öğrenme koşullarından korunmasına gerekli çabayı göstereceklerdir.
 - Eğitimciler gerçekleri çarpıtmadan sunmaya çaba göstereceklerdir.
 - Eğitimciler öğrencilerin bir programa katılmasını adaletsiz bir biçimde engelleyemezler, öğrencinin bazı burs ve diğer kaynaklardan ya da avantajlardan

yararlanmalarını ırk, renk, cinsiyet, engellilik, ulusal köken ya da medeni durumu yüzünden engelleyemezler.

VII. Eğitimciler makul bir neden olmadıkça, öğretim sürecinde öğrencinin bağımsız eylemlerini kısıtlayamaz ve öğrencilerin farklı bakış açılarını reddedemezler.

F. **Aileye Karşı Etik Davranışlar:** Eğitimciler, toplumdaki yurttaşlık görevlerini yerine getirirken, aileler ve toplumun okullarını geliştirmeye katkıda bulunan diğer kişilerle iş birliği yaparlar.

I. Eğitimciler, öğrencinin yararına olacak konularda ailelerle iş birliği yapmak ve bilgi almak için gerekli çabayı gösterirler.

II. Eğitimciler, toplum kültürünü ve okuldaki, öğrencilerin ev ortamını tanımak ve anlamak için çaba gösterirler.

III. Eğitimcilerin, okul-halk ilişkilerinde olumlu bir rol oynayacakları açıktır.

ÖĞRETMENLERİN BEYANI

BEYAN:

Yukarıda adı geçen “Afet Tıbbi Mesleki Beceriler Eğitim Uğraşısına” katılan aşağıdaki imzaları olan öğretim elemanları ve öğretim üyeleri olarak, Çocuk Hakları Sözleşmesi temelinde geliştirilmiş olan “*Eğitimde Etik İlkeleri*” okuduğumuzu beyan eder ve Eğitim Bilimince kabul edilen etik vurguların tümüne tam ve en üst düzeyde uyacağımızı taahhüt ederiz.

İmza, yasalarımıza göre, el yazısı ile ad ve soyadın yazılmasıdır.

SORUMLU EĞİTİMCİLER; Ad, Soyadı, imzalar ve tarih.